

*Dr Radmila R. Trklja*³
*Dr Boban S. Dašić*⁴
*Dr Milan R. Trklja*⁵

Rad primljen: 24.09.2020.
Rad prihvaćen: 03.11.2020.
UDK: 004:[007:657.243.1(497.11)]

Pregledni rad

RAČUNOVODSTVENO OBUHVATANJE ELEKTRONSKIH FAKTURA U JAVNIM I PRIVATNIM SUBJEKTIMA REPUBLIKE SRBIJE

Rezime: Sa primenom Zakona o elektronskom fakturisanju u Republici Srbiji kreće se od 2022. godine. Zakon je izmenjen i dopunjen i kao takav u obavezi je da se primenjuje od 01.01.2023. godine u čitavom javnom sektoru kao i velikom delu privatnog sektora. Izuzeće od primene važi samo za obveznike čije finansijsko poslovanje podleže Zakonu o fiskalizaciji izuzimajući njihove finansijske transakcije za koje se ne izdaju fiskalni računi. Propisano je da se uz pomoć ovog zakona uredi svi postupci vezani za izdavanje, slanje, prijem, obradu, čuvanje, sadržina i elementi elektronskih faktura, koje se odnose na transakcije između subjekata javnog sektora, između subjekata privatnog sektora, odnosno između subjekta javnog i subjekta privatnog sektora kao i sva druga pitanja povezana sa elektronskim fakturisanjem. Osnovni cilj ovog Zakona je usklađivanje pravnih normi sa zakonskim uredbama i preporukama Evropske unije. Digitalizacija i automatizacija poreskog i finansijskog inspekcijiskog nadzora je proces koji svakoj državi omogućava veću efikasnost rada njenih organa nadzora ali i osiguranje pravovremenog i tačnog izvršenja finansijskih obaveza pravnih lica prema njoj. Ujedno postoji i zakonska obaveza arhiviranja računovodstvenih isprava u elektronskom obliku putem eArhiviranja. Cilj rada jeste da ukaže na značaj uvođenja elektronskih faktura kao važne poluge u računovodstvenom evidentiranju.

Ključne reči: Zakon o elektronskom fakturisanju, digitalizacija, javni i privatni sektor, računovodstvena isprava.

---

³ Akademija strukovnih studija kosovsko metohijska Leposavić, radatrklja@gmail.com

⁴ Akademija strukovnih studija kosovsko metohijska Leposavić, bobandasick@gmail.com

⁵ Opština Smederevska Palanka, trklja.milan@gmail.com

Uvod

Kao što smo u rezimeu rada naveli primena Zakona o elektronskom fakturisanju (u daljem tekstu koristimo skraćenicu ZEF) počela je u 2022 godini, međutim tim Zakonom nisu bile precizno objašnjene odredbe koje se odnose na obavezu izdavanja elektronske fakture (u daljem tekstu koristimo skraćenicu EF) kao i proširivanje kruga izuzetaka od ove obaveze. S tim u vezi bile su neophodne izmene postojećeg Zakona, tako da je od 1. januara 2023. godine stupio je na snagu Zakon o izmenama i dopunama Zakona o elektronskom fakturisanju. Dopunom je propisano sledeće: od obaveze izdavanja EF izuzima se promet dobara i usluga koji se vrši bez naknade. Pored ovoga tu su i sve transakcije na osnovu kojih se plaća naknada koja u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu predstavlja javni prihod. Na kraju imamo i sve zahteve koji se odnose na isplatu troškova i nagrada u sudskim i drugim postupcima, čija se isplata vrši iz sopstvenih prihoda suda, na osnovu odluke suda, odnosno drugog organa kod kojeg se vodi postupak.

Takođe, Zakon se ne primenjuje na fizička lica koja nisu obveznici poreza na prihod od samostalne delatnosti. Shodno tome, od primene EF izuzeti su poljoprivrednici koji ostvaruju prihode od poljoprivrede ili poljoprivredne delatnosti, uz uslov da ne vode poslovne knjige.

Elektronsko fakturisanje (eInvoicing), u strategijama EU, predstavlja deo većeg projekta pod nazivom Connecting Europe Facility – CEF - Platforma za povezivanje Evrope (https://cinea.ec.europa.eu/programmes/connecting-europe-facility_en). CEF predstavlja ključnu panveropsku strategiju razvoja kroz podržavanje formiranja transevropskih mreža visokih performansi, održivih i efikasno povezanih i to, pre svega, u oblastima transporta, energije i digitalnih usluga. Elektronsko fakturisanje za svoju pravnu definiciju i okvir uređenja ima EU Direktivu 2014/55/EU (Directive 2014/55/EU of the European Parliament and of the Council, 2014). Sve zemlje članice EU (i one u procesu pridruživanja) u obavezi su da ovaj dokument ugrade u svoje lokalno zakonodavstvo i obezbede njegovu punu primenu. U delu izrade, razmene i obrade računovodstvenih isprava, ova direktiva ima jasne tehnološko-organizacione norme.

Pojam i svrha elektronske fakture

„Elektronska faktura u skladu sa Zakonom o elektronskom fakturisanju definisana je kao zahtev za isplatu po osnovu transakcija sa naknadom, svaki drugi dokument koji utiče na isplatu, odnosno visinu isplate, faktura koja se izdaje za promet bez naknade, kao i primljene avanse, koji su izdati, poslani i primljeni u strukturiranom formatu koji omogućava potpuno automatizovanu elektronsku obradu podataka preko sistema elektronskih faktura” (Zakon o elektronskom fakturisanju, 2023, član 6).

Srpskim standardom elektronskog fakturisanja (SRPS EN 16931-1:2019/A2:2020) regulisano je primanje i izdavanje elektronske fakture. Ovaj standard je u skladu sa evropskim standardom elektronskog fakturisanja (EN 16931-1:2017+A1:2019/AC:2020). Format faktura je zasnovan na UBL (eng. UBL – Universal Business Language) strukturi. Taj format je u Srbiji utvrđen od strane Instituta za standardizaciju Srbije.

Konstruisanje sistema EF omogućava s jedne strane direktan prijem EF izdatih u skladu sa evropskim standardom elektronskog fakturisanja za izvršene transakcije u kojoj se kao izdavalac EF javlja strano lice. S druge strane kao primalac EF pojavljuje se subjekt javnog sektora. Putem ovog sistema svi primaoci EF primaju iste fakture. To je omogućeno preko informacionog posrednika, u skladu sa ugovorom.

Da bi se uspostavila usklađenost EF sa srpskim standardom elektronskog fakturisanja neophodno je da EF sadrži osnovne elemente. Pored toga treba da bude usklađena sa formatom i ostalim elementima srpskog standarda elektronskog fakturisanja.

U članu 7 ZEF navedeni su osnovni elementi EF:

- 1) izdavalac EF - naziv, adresa, poreski identifikacioni broj i matični broj;
- 2) račun izdavaoca EF;
- 3) primalac EF - naziv, adresa i poreski identifikacioni broj i matični broj;
- 4) račun primaoca EF;
- 5) datum izdavanja EF i redni broj pod kojim je zavedena;
- 6) datum isporuke dobara;
- 7) ako je bilo avansnih plaćanja navodi se njihov iznos;
- 8) instrukcije za plaćanje;
- 9) osnovni podaci o količini i vrsti dobara koja su isporučena;
- 10) pdv - iznos osnovice;
- 11) iznos poreske stope pdv;
- 12) iznos pdv koji je obračunat na osnovicu;
- 13) celokupan iznos EF;
- 14) zabeleška o odredbi zakona kojim se uređuje porez na dodatnu vrednost na osnovu koje nije obračunat porez na dodatnu vrednost;
- 15) zabeleška da se za promet dobara i usluga primenjuje sistem naplate.“

Način primene standarda elektronskog fakturisanja bliže uređuje Ministar finansija. On je u obezbedi da donese službeni akt kojim će se bliže utvrditi minimalni sadržaj EF i njeno procesuiranje kroz sistem. Tim aktom su definisani i slučajevi u kojima pojedini elementi EF se mogu izostaviti ili dodati, kao i drugi propisi kojima se uređuje izdavanje određenih vrsta faktura i način dostave prateće dokumentacije kroz sistem.

U cilju uspostavljanja usklađenosti između EF i evropskog standarda elektronskog fakturisanja neophodno je obezbediti da EF sadrži osnovne elemente evropskog standarda elektronskog fakturisanja. Takođe, ona mora biti

usklađena sa formatom i svim ostalim elementima evropskog standarda elektronskog fakturisanja.

Izdavanje, prijem i čuvanje elektronske fakture

Odredbama člana 6. ZEF precizirano je da se EF izdaje i prima u skladu sa srpskim standardom elektronskog fakturisanja. U cilju usklađivanja sa Direktivom o elektronskom fakturisanju, omogućen je prijem elektronskih faktura izdatih u skladu sa evropskim standardom elektronskog fakturisanja za sve transakcije koje se odnose na EF u kojima je izdavalac strano lice (Stanković, 2021: 96).

Članom 8. ZEF propisano je da se EF izdata putem sistema EF smatra verodostojnom ispravom.

ZEF regulisan je postupak primanja, izdavanja, prihvatanja, odbijanja i čuvanja EF. Utvrđena su pitanja sistema za upravljanje fakturama, informacionih posrednika i zaštite ličnih podataka. S tim uvezi, članom 9. utvrđeno je da primalac EF dužan da izvrši plaćanje na osnovu EFD koja je izdata u skladu sa srpskim standardom, izuzev kada je u pitanju transakcija sa strancem tada je propisana obaveza primaoca da primi EF izdatu u skladu sa evropskim standardom, na osnovu koje je obavezan da izvrši plaćanje. Odredbama člana 10. ZEF definiše se način postupanja sa EF u situaciji kada primalac EF ne prihvati ili ne odbije istu u roku od 15 dana od dana prijema EF. Ukoliko subjekat javnog sektora ne prihvati ili ne odbije primeljenu EF u roku od 15 dana, fakture se smatra prihvaćenom. Kada su u pitanju subjekti iz privatnog sektora, ukoliko primalac EF ne prihvati ali i ne odbije EF izdatu od strane drugog subjekta privatnog sektora u roku od 15 dana, sistem EF ponovo obaveštava primaoca fakture da je EF izdata, i ukoliko ista u dodatnom roku od 5 dana ne budu prihvaćena ili odbijena, smatraće se odbijenom. (Zakon o elektronskom fakturisanju, 2023, član 10)

ZEF propisani su rokovi i način čuvanja EF. U skladu sa članom 15. precizirano je da se EF koje prima ili izdaje subjekat javnog sektora moraju čuvati trajno u sistemu EF. EF koje su izdate ili primenjene od strane subjekta koje svoje poslovanje obavlja u privatnom sektoru čuvaju se u roku od deset godina od isteka godine u kojoj je izdata EF (Zakon o elektronskom fakturisanju, 2023, član 15).

Fakture koja se nalazi u papirnom obliku smatra se autentičnom i posle isteka roka za obavezno čuvanje EF od 10 godina.

Vlada Republike Srbije donosi akte kojima se bliže uređuju uslovi i način čuvanja EF, postupak obezbeđivanja verodostojnosti i integriteta sadržine faktura u papirnom obliku. Pored ovoga Vlada je zadužena da propiše uslove i način stavljanja na uvid EF na osnovu zahteva nadležnog organa.

Tipovi elektronskih faktura

Obaveza izdavanja EF na način propisan Zakonom postoji ukoliko su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi (Čubrić & Burić, 2022: 9):

- izvršena je ili će biti izvršena isporuka dobara, odnosno usluga, sa naknadom ili bez naknade;

- učesnici u transakciji su dva obveznika PDV-a ili dva subjekta javnog sektora ili subjekt javnog sektora i obveznik PDV-a.

Pritom, obaveza izdavanja elektronske fakture postoji i u slučaju izdavanja dokumanta koji utiče na isplatu po osnovu transakcije sa naknadom, odnosno visinu isplate (Burić, 2022: 29).

Transakcija može biti transakcija sa naknadom ili transakcija bez naknade između obveznika primene Zakona. Naknada se odnosi na isporuku dobara ili pružanje usluga, u kojima je uključeno avansno plaćanje. „Odredbama člana 2 Pravilnika o elementima elektronske fakture, Sistem elektronskih faktura (u daljem tekstu koristimo skraćenicu SEF) procesuiru EF, koja je (Čubrić, Burić, 2022: 10).

- konačna faktura,
- avansna faktura,
- dokument o povećanju naknade ili
- dokument o smanjenju naknade“.

Konačnom fakturom jeste ona faktura koja se izdaje po osnovu izvršenog prometa dobara i usluga.

Avansnom fakturom se izdaje po osnovu primljenog avansa za budući promet dobara i usluga.

Ukoliko elektronska faktura predstavlja dokument o smanjenju, odnosno povećanju

naknade, kao tip dokumenta koji se nužno vezuje za jednu ili više drugih elektronskih faktura,

ovakva elektronska faktura obavezno sadrži

Elementi EF, kada EF predstavlja dokument o smanjenju, tj. povećanju naknade, su: (Pravilnik o elementima elektronske fakture, formi i načinu dostave prateće i druge dokumentacije kroz SEF, načinu i postupku elektronskog evidentiranja obračuna poreza na dodatu vrednost u sistemu elektronskih faktura i načinu primene standarda elektronskog fakturisanja, član 4)

- 1) za izdavaoca fakture - naziv, adresu i poreski identifikacioni broj;
- 2) za primaoca fakture - naziv, adresu i poreski identifikacioni broj;
- 3) datum dokumenta o smanjenju ili povećanju naknade i redni broj pod kojim je dokumnt zaveden;

- 4) iznos koji se odnosi na smanjenje ili povećanje naknada;

- 5) broj EF za izvršeni promet dobara i usluga.

Sistem za upravljanje fakturama

Svaki korisnik Sistema elektronskih faktura u obavezi je da ispuni osnovni tehnički zahtev a to je povezivanje na sistem kao i mogućnost razmene elektronskih dokumenata i elektronskih informacija. U cilju da se svi preduslovi ispune, Vlada RS je za obveznike iz javnog sektora obezbedila softveresko rešenje, odnosno korišćenje SW aplikacije – Sistem za upravljanje fakturama (SUF) (<https://e-invoices.online/suf-prijava-sef-razlika-sistem-elektronskih-faktura>).

Ovaj sistem je pripremljen još krajem 2020.godine. Na internet stranici www.esuf.rs postoji celokupno objašnjenje koje se odnosi na način funkcionisanja ovog sistema, procedure, postupci i dokumentacija za prijavu subjekta javnog sektora.

U skladu sa zakonskim noramama svi subjekti javnog sektora su u obavezi korišćenja CRF portala kao i prijave i obrade faktura po njegovom uputstvu. Dakle, svi subjekti javnog sektora su u obavezi da koriste SEF i dužni su da se prijave za korišćenje SUF sistema. (<https://e-invoices.online/suf-prijava-sef-razlika-sistem-elektronskih-faktura>).

Osnovna namena SUF sistema je pregled i obrada pristiglih faktura za naplatu, a njegove najvažnije karakteristike su (Stanković, 2021: 50):

- jedinstvenost i bezbednost prijave i korišćenja;
- pregled i prihvatanje pristiglih faktura i prateće dokumentacije;
- sistem odobravanja faktura;
- dopunjavanje faktura dodatnim knjigovodstvenim podacima pre knjiženja i
- integracija sa postojećim DMS i /ili ERP sistemima.

SEF predstavlja softversko rešenje putem koga se obezbeđuje upravljanje centralnog informacionog posrednika uz pomoć kojeg se primaju, šalju, evidentiraju, obrađuju i čuvaju elektronske fakture. Namena SEF-a je podjednako važna kako za subjekte javnog sektora tako i za subjekata privatnog sektora, kao i za paušalce, poljoprivredna gazdinstva i fizička lica.

Računovodstveno obuhvatanje elektronskih faktura

U skladu sa članom 9 Zakona o računovodstvu (2021) računovodstvena isprava definiše se kao pisani dokument ili elektronski zapis o nastaloj poslovnoj promeni koji obuhvata sve podatke potrebne za knjiženje u poslovnim knjigama tako da se na osnovu nje može nedvosmisleno saznati osnov, vrsta i sadržaj poslovne promene. Računovodstvenom ispravom smatra se i isprava ispostavljena, odnosno primljena telekomunikacionim putem, kao i isprava ispostavljena, odnosno primljena putem servisa za elektronsku razmenu podataka (Electronic data Interchange - EDI)“ (Zakon o računovodstvu, 2021, član 9). Zakon dalje predviđa da se fafaktura kao računovodstvena isprava sastavlja i isporučuje pravnim licima i preduzetnicima u elektronskom obliku i

da njenu ispravnost mora potvrditi odgovorno lice svojim potpisom ili drugom identifikacionom oznakom.

Pošiljalac računovodstvene isprave odgovoran je za istinitost i potpunost podataka.

Računovodstvena isprava izdata u elektronskom formatu mora sadržati identifikacionu oznaku ili elektronski potpis ovlašćenog lica odgovornog za izdavanje računovodstvene isprave.

Pravna lica i preduzetnici u obavezi su da imenuju lice koje će biti zaduženo za kontrolu verodostojnosti računovodstvene isprave. To lice svojim potpisom ili drugom identifikacionom oznakom potvrđuje da je računovodstvena isprava formalno i suštinski verodostojna (istinita, obračunski tačna, potpuna i da verodostojno prikazuje poslovnu promenu).

Zakon predviđa ograničenje za lica imenovana da kontrolišu verodostojnost računovodstvene isprave. Ova lica, naime, ne mogu biti odgovorna za upravljanje materijalnim stvarima na koje se računovodstvena isprava odnosi. Na ovaj način zakonodavac sprečava mogućnost izdavanja fingiranih dokumenata, omogućava sastavljanje fer i istinitih finansijskih izveštaja i povećava pravnu sigurnost poslodavaca.

Svaki preduzetnik je u obavezi da preduzme sve neophodne mere da zaštiti računovodstvene isprave od oštećenja, gubitka i promena. Takođe, u obavezi je da obezbedi da adekvatna tehnička oprema, i softver budu zaštićeni od zloupotrebe. Država nije propisala obavezan softver, već ostavlja svakom pravnom licu slobodu da odabere ili samostalno razvije softver koji najviše odgovara njegovim poslovnim potrebama.

Računovodstvene isprave mogu se čuvati kao originalna elektronska dokumenta ili digitalne kopije. Potrebno je omogućiti pristup nadležnom organu tako sačuvanim podacima i obezbediti (<https://www.profitplus.rs/elektronske-fakture-u-primeni-od-januara-2021/>):

- da su podaci sačuvani na identičan način kao i originali;
- da se podacima predstavljenim u elektronskom dokumentu ili zapisu može pristupiti i da su dostupni za dalju obradu;
- da se iz sačuvane elektronske poruke može utvrditi pošiljalac, primalac, vreme i mesto slanja i prijema;
- da su u primeni samo one tehnologije i postupci kojima se u dovoljnoj meri obezbeđuje zaštita od izmena ili brisanja podataka, kao i rezervna baza podataka na drugoj lokaciji.

Zaključak

Ako sagledamo i uporedimo fakturisanje na papiru, fakturisanje u pdf formatu i elektronsko fakturisanje možemo uočiti niz prednosti elektronskog fakturisanja. To su ušteda na vremenu, ušteda na troškovima isporuke i ušteda na osoblju.

Elektronskim fakturisanjem u potpunosti se izbegava prolazak kroz naporan proces fakturisanja na papiru, uključujući štampanje i slanje poštom. Sada je moguće dodeliti osoblju, koje je ranije obavljalo fakturisanje, druge zadatke. Na ovaj način, javni i privatni subjekt može da oslobodi resurse i vreme za ulaganje u druge važnije faze poslovanja. Pošto se podaci iz e-fakture mogu automatski prosledivati u ERP/računovodstveni sistem, primalac je oslobođen potrebe da ručno obrađuje primljenu fakturu.

Primenom elektronskih faktura su smanjeni materijalni troškovi. Fizička roba uključuje troškove za kupovinu papira, koverata, kertridža, markica za štampanje i slanje čekova, plus novac za štampač i njegovo održavanje. Greške u unosu su značajno smanjene zbog tekuće automatizacije procesa e-fakturisanja i otklanjanja ručnog kucanja.

Pored navedenog imamo i pojednostavljeno arhiviranje. Javni i privatni subjekti su po zakonu obavezni da čuvaju elektronske fakture u periodu od 10 godina u slučaju da poreski organi kasnije izvrše reviziju. Štampani računi obično nisu dobri kandidati za dugoročno arhiviranje. Arhivirani računi mogu biti izgubljeni kao posledica požara ili poplava. Posledice za poslovanje u ovim situacijama mogu biti prilično skupe. Poreski organi tada procenjuju štetu, obično ne u korist preduzeća. Podaci o fakturi su već dostupni sa e-fakturisanjem u slučaju prenosa elektronskog fakturisanja, što ga čini relativno jednostavnim za integraciju u sistem elektronskog arhiviranja. Preslikavanje podataka i odgovarajuće rezervne kopije, koje su karakteristike savremenih sistema arhiviranja, osiguravaju da su podaci o fakturi bezbedni i lako dostupni.

Literatura

1. Directive 2014/55/EU of the European Parliament and of the Council, 2014, Official Journal Of The European Union. L 133/1.
2. Чубрић Ф., Бурић М., Порези и рачуноводство, бр. 7, Обавеза пријема електронских фактура од 1. јула 2022.године за субјекте приватног сектора (регистрација, приступ, одобравање, одбијање и др.), Београд, 2022.
3. Бурић М., Порези и рачуноводство, бр. 6, Правила издавања електронске фактуре за промет извршен субјекту јавног сектора за који је издат фискални рачун у складу са допуном правилника о пдв-у, Београд, 2022.
4. Станковић В., Приручник за електронско фактурисање - водич кроз дигитализацију пословања, Институт за рачуноводство и ревизију, Београд, 2021.
5. Закон о електронском фактурисању, (Службени гласник РС, бр.44/2021, 129/2021)
6. Закон о рачуноводству, Службени гласник РС, бр. 73/2019.
7. Правилник о елементима електронске фактуре, форми и начину доставе пратеће и друге документације кроз систем електронских

фактура, начину и поступку електронског евидентирања обрачуна пореза на додату вредност у систему електронских фактура и начину примене стандарда електронског фактурисања, Службени гласник РС, бр. 69/ 2021, 132/ 2021.

8. Уредба о условима и начину чувања и стављања на увид електронских фактура и начину обезбеђивања веродостојности и интегритета садржине фактура у папирном облику, Службени гласник РС, бр. 69/2021, 132/2021.
9. https://cinea.ec.europa.eu/programmes/connecting-europe-facility_en
10. <https://e-invoices.online/suf-prijava-sef-razlika-sistem-elektronskih-faktura>
11. www.esuf.rs
12. <https://porezonline.rs>
13. <https://www.profitplus.rs/elektronske-fakture-u-primeni-od-januara-2021/>

ACCOUNTING INCLUSION OF ELECTRONIC INVOICES IN PUBLIC AND PRIVATE ENTITIES OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Abstract: The Law on Electronic Invoicing applies in the Republic of Serbia from January 1, 2022. year, with changes from January 1, 2023 in the entire public sector as well as a large part of the private sector. Exemption from application applies only to taxpayers whose financial operations are subject to the Law on Fiscalization, excluding their financial transactions for which fiscal invoices are not issued. This law regulates the issuing, sending, receiving, processing, storage, content and elements of electronic invoices, in transactions between public sector entities, between private sector entities, that is, between public and private sector entities and other issues that are important for electronic invoicing . The main goal of this Law is the harmonization of legal norms with legal regulations and recommendations of the European Union. Digitization and automation of tax and financial inspection supervision is a process that enables each state to increase the efficiency of the work of its supervisory authorities, but also to ensure the timely and accurate execution of financial obligations of legal entities towards it. At the same time, there is a legal obligation to archive accounting documents in electronic form through eArchiving. The aim of the work is to point out the importance of introducing electronic invoices as an important lever in accounting recording.

Key words: Law on electronic invoicing, digitization, public and private sector, accounting document